

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1969-1970

Nr. 130a.

EINDVERSLAG van de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen omtrent het ontwerp van wet voorzieningen van tijdelijke aard inzake de regeling van de toelating tot het bijwonen van het onderwijs in de faculteiten der geneeskunde van de universiteiten.

Zeer vele leden verklaarden zich, gezien de preciaire situatie, waarin de medische faculteiten verkeren, tengevolge van de discrepantie tussen het aantal studenten en het aantal beschikbare plaatsen, met het onderhavige wetsontwerp – te beschouwen als een noodmaatregel met een tijdelijke werking – te kunnen verenigen.

Een groot aantal leden wees erop, dat dezelfde moeilijkheden, die zich thans ten aanzien van de medische faculteiten voordoen, ook voor andere studierichtingen in de naaste toekomst werkelijkheid dreigen te worden. Wat, zo vroegen deze leden daarom, zal het beleid van de Minister voor wat betreft de toelating tot de universiteiten in het algemeen zijn?

In aansluiting hieraan stelden vele leden de vraag, of door de relatief zeer snel stijgende kosten van het universitaire onderwijs binnenkort toch niet de maximum-capaciteit van een aantal studierichtingen *permanent* de beperkende factor zal worden, waardoor een numerus clausus onvermijdelijk wordt. Welk blijvend effect zou een verkorting van de studieduur tot vier jaar, zoals in de nota-Posthumus wordt aanbevolen, hebben op deze maximum-capaciteit?

Vele andere leden spraken ten aanzien van de in het onderhavige wetsontwerp gevolgde methode als hun mening uit dat, nu de werkingsduur tot 3 jaren is beperkt en nu de Minister heeft toegezegd jaarlijks, alsvorens tot toepassing van artikel 3 over te gaan, overleg te zullen plegen met de vaste Onderwijscommissie van de Tweede Kamer, de bezwaren, die men toch altijd nog tegen een wetsontwerp als het onderhavige kan aanvoeren, aanzienlijk worden verzacht.

Intussen kan, naar hun oordeel, de beperkte werkingsduur de bezwaren alleen dan verzachten, indien er een redelijke zekerheid bestaat dat na het vervallen der wet de capaciteit der medische opleidingen zodanig is, dat een beperking van het aantal studenten in het tweede en de volgende studiejaar niet langer noodzakelijk is.

Derhalve zouden zij het op hoge prijs stellen te vernemen door welke maatregelen de Minister meent te kunnen bewerkstelligen, dat na het vervallen der wet de benodigde capaciteit wel aanwezig zal zijn. Ook zouden zij gaarne de toezegging ontvangen, dat ieder jaar een inzicht wordt verschaft in de voortgang bij de uitvoering van die maatregelen.

Vele leden gaven als hun mening te kennen, dat het systeem van het vergelijkend examen en het verwijzen van de op hun in cijfers uitgedrukte resultaten niet-geslecteerde studenten naar de wachtlijst in de volgende jaren tot een accumulatie van niet optimaal gekwalificeerde studenten zal leiden. Loting zou dit nadeel ondervangen, om welke reden dit systeem alsnog nadere overweging verdient. Gaarne zouden deze leden hieromtrent nader het oordeel van de Minister vernemen.

Sommige leden memoreerden, dat de Minister bij de discussie aan de overzijde van het Binnenhof (*Handelingen*, blz. 3128, rechterkolom) had verklaard goede hoop te hebben, „dat dit wetsontwerp pas het volgend jaar in werking zal behoeven te treden”. Kan de bewindsman thans meer definitief mededelen, dat het ontwerp, wet geworden, in elk geval niet van toepassing zal zijn bij de aanvang van het studiejaar 1970-1971?

Voorts wezen deze leden erop, dat het eventueel van toepassing worden der wet in het jaar 1971 zal afhangen van het advies van de zgn. capaciteitscommissie, bedoeld in artikel 2, lid 1, en dat de Minister binnen 60 dagen na ontvangst van het bedoelde advies een beslissing dient te nemen (art. 3). De hier aan het woord zijnde leden zouden het ten zeerste op prijs stellen, indien de Minister zou bevorderen, dat zijn beslissing zo tijdig bekend zal worden gemaakt, dat abiturienten van scholen voor voorbereiden wetenschappelijk onderwijs hiermede rekening kunnen houden bij het studiekeuze.

Voorts brachten de het woord voerende leden in herinnering, dat de Minister bij de openbare beraadslaging in de Tweede Kamer te kennen had gegeven dat voor hem de capaciteitscommissie de kern is van de voorgestelde regeling; en voorts, dat deze regeling is bedoeld als een adempauze ten behoeve van de kwaliteit van het geneeskundig onderwijs en onderzoek ten behoeve van de studenten en de patiënten en welke beschouwd moet worden als een evenwichtsmechanisme (*Handelingen*, blz. 3126, rechterkolom), hetgeen inhoudt dat de voorgestelde regeling *kan*, doch niet *behoeft* te worden toegepast. In tegenspraak hiermede achtten deze leden 's Ministers mededeling (*Handelingen*, blz. 3126, linkerkolom), dat dit wetsontwerp een vitaal onderdeel is van een veel meer omvattend beleidsplan (waaraan overigens ook naar het oordeel dezer leden grote behoefte bestaat). Gaarne zouden deze leden hieromtrent een nadere uiteenzetting ontvangen.

Dezelfde leden hadden er begrip voor, dat de noodzaak om tot een betere organisatie van de studie in de geneeskunde te komen, het nemen van noodmaatregelen kan rechtvaardigen.

Zij wezen erop, dat dit ontwerp een nieuw element bevat, nl. dat naast een verkregen recht op grond van een met goed gevolg afgelegd examen de opleidingscapaciteit de mogelijkheid van directe voortzetting der studie bepaalt.

De aan het woord zijnde leden zagen in de selectie, zoals die in dit ontwerp wordt voorgesteld, een mogelijkheid tot aanpassing van het aantal studenten aan de opleidingscapaciteit derhalve als een compromis tussen studievrijheid en numerus fixus.

De *behoefte* is niet ter sprake gekomen, aangezien hieromtrent geen nauwkeurige gegevens bestaan. Niettemin zal, aldus deze leden, zodra de opleidingscapaciteit verruimd is en ten aanzien van de behoefte exacter prognoses bekend zijn, de Regering te eniger tijd voor de vraag gesteld worden om de opleidingscapaciteit aan te passen; hetzij aan het aanbod van studenten, hetzij aan de behoefte aan artsen.

Vervolgens vestigden de hier aan het woord zijnde leden er de aandacht op, dat in de memorie van toelichting slechts summier (blz. 4, rechterkolom) aandacht wordt besteed aan degenen die op de wachtlijst geplaatst worden en door de noodmaatregel gedupeerd zijn. De Minister heeft t.a.p. verklaard, dat deze studenten in beginsel in aanmerking komen voor financiële steun gedurende die wachttijd en dat nog nader de mogelijkheden zullen worden ondezocht voor een zinvolle besteding van de wachttijd.

In dit verband stelden de hier aan het woord zijnde leden de vraag, welke de criteria zullen zijn voor financiële steun en voorts, welke concrete mogelijkheden er zijn voor een „zinvolle tijdsbesteding”, nu het volgen van colleges in het tweede studiejaar blijkbaar weinig zin heeft. Is hierover aan bepaalde instanties – te denken ware bijv. aan de Landelijke Huisartsenvereniging – advies gevraagd? Moet uit hetgeen de Minister bij de openbare beraadslaging in de Tweede Kamer (*Handelingen*, blz. 3131, linkerkolom) heeft medegedeeld, worden afgeleid, dat de bewindsman de verantwoordelijkheid voor het creëren van zinvolle tijdsbesteding uitsluitend aan de faculteiten overlaat?

Is de Minister voornemens tijdig maatregelen voor te bereiden, zodat tegelijk met het advies van de capaciteitscommissie alternatieve mogelijkheden kunnen worden bekendgemaakt?

Vertrouwende, dat de Minister bereid zal zijn op het vorenstaande vóór de openbare beraadslaging over dit wetsontwerp schriftelijk bescheid te geven, acht de vaste commissie die beraadslaging voldoende voorbereid.

Vastgesteld 12 juni 1970.

LOCKEFEEER (*plv.*)

DE ZEEUW

STEENBERGEN

DE RIJK

SCHOUWENAAR-FRANSSEN

VAN HULST (*Voorzitter*)

DE GAAY FORTMAN (*plv.*)

LANKHORST (*plv.*)

VAN MARION

IJMKERS

TONNAER.